

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 września 2022 r., znak (...) - 2022 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. Wydział (...) U. (...) ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego L. B., na dzień 1 stycznia 1999 r., na kwotę 75 672,63 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego, w kwocie 929,46 zł (pomnożono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 76,13 % wyliczony z lat 1982 – 1991 przez kwotę bazową tj. 1 220,89 zł) , okresy składkowe w wymiarze 13 lat, 2 miesięcy i 8 dni, tj. 158 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 2 lat , 6 miesięcy i 4 dni , okresy sprawowania opieki nad dzieckiem (dziećmi) w wymiarze 8 miesięcy i 21 dni – łączny okres nieskładkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wyniósł 3 lata , 2 miesiące i 25 dni tj. 38 miesięcy.

/decyzja k.78 – 79 akt ZUS , decyzja o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 20 września 2022 r. k.62 – 63 akt ZUS/

Decyzją z dnia 24 października 2022 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. Wydział (...) U. (...) przyznał L. B. emeryturę od 10 czerwca 2022 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. W treści decyzji wskazano, że do obliczenia emerytury przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 14 742,08 zł , kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 399 100,28 zł , średnie dalsze trwanie życia tj. 238,90 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 1 732,28 zł.

/decyzja k.88 – 90 akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji złożyła L. B. wskazując , że nie zgadza się ustaleniami organu rentowego. Wnioskodawczyni podkreśliła , że organ rentowy, przy obliczaniu świadczenia, powinien uwzględnić jej okres prowadzenia działalności gospodarczej od 31 stycznia 1989 r. do 31 marca 1991 r. Co więcej, L. B. podkreśliła , że w okresie od 1 czerwca 1987 r. do 31 marca 1991 r. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę, w OSIR przy Urzędzie Miasta i Gminy w S. , a nadto, organ rentowy, przy wyliczaniu kapitału początkowego, powinien uwzględnić jej okres od 31 stycznia 1989 r. do 1 kwietnia 2002 r.

/odwołanie k.6 - 7 , odwołanie k.6 - 7 akt o sygn. VIII U 2443/22/

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.10 - 11 , odpowiedź na odwołanie k.10 – 11 akt o sygn. VIII U 2443/22/

Zarządzeniem z dnia 4 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy połączył sprawę o sygn. akt VIII U 2443/22 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą o sygn. akt VIII U 2442/22.

/zarządzenie k.14 akt o sygn. VIII U 2443/22/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni L. B. urodziła się (...)

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 1 czerwca 1987 r. do 31 marca 1991 r. L. B. była zatrudniona, w pełnym wymiarze czasu pracy, w O. (...) w S..

Od 1986 r., wnioskodawczyni, prowadziła działalność, polegającą na wytwarzaniu wyrobów z betonu. Z dniem 1 kwietnia 1991 r., z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, zgłosiła się do ubezpieczeń społecznych z kodem

0510 i od tej daty rozpoczęła opłacanie należnych składek. Z dniem 31 marca 2002 r., L. B. zakończyła prowadzenie działalności gospodarczej.

/świadczenie pracy k.35 – 35 odwrót akt ZUS , dokumentacja k.25 – 29 , poświadczenie k.45 – 46 akt ZUS , poświadczenie k.50 – 51 akt ZUS/

Okres zatrudnienia od 1 czerwca 1987 r. do 31 marca 1991 r., oraz okres prowadzenia działalności gospodarczej od 1 kwietnia 1991 r. do 31 grudnia 1998 r., zostały uwzględnione wnioskodawczyni, przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu należnego jej kapitału początkowego. Okres prowadzenia działalności od 1 stycznia 1999 r. do 31 marca 2002 r., został uwzględniony wnioskodawczyni, przy wyliczaniu należnego jej świadczenia emerytalnego.

/decyzja o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 20 września 2022 r. k.62 – 63 akt ZUS , decyzja k.78 – 79 odwrót akt ZUS , poświadczenie k.50 – 51 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał, na podstawie powołanych dowodów, w postaci dokumentów, zgromadzonych w aktach sprawy oraz w aktach rentowych wnioskodawczyni, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Zebrany w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Na wstępie należy podnieść, że w niniejszym postępowaniu Sąd rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 148¹ kpc, zgodnie z którym Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, między innymi w sytuacji, gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy.

W rozpoznawanej sprawie strony nie wnosiły o rozpoznanie sprawy na rozprawie, a złożone dotychczas pisma procesowe i brak wniosków dowodowych, po pouczeniu o możliwości ich zgłaszania dawały podstawę do przyjęcia, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przypadku, gdy głosy stron miałyby się ograniczyć tylko do powtórzenia argumentacji zawartej w pismach procesowych, to wyznaczanie rozprawy tylko w tym celu nie wydaje się uzasadnione./tak wyrok SA w Gdańsku z dnia 26.06.2018, III AUa 1815/17/. Sprawa nie miała charakteru wielowątkowego, wymagającego wyjaśnienia twierdzeń stron oraz odniesienia się do złożonych wniosków dowodowych. Sprawa w świetle stanowisk stron i zebranych dokumentów nie budziła żadnych wątpliwości./por. wyrok SA w Warszawie z dnia 26.04.2018, VI ACa 1694/17/

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie sprowadzała się do ustalenia , czy przy określeniu wartości kapitału początkowego wnioskodawczyni organ rentowy dokonał w tym zakresie prawidłowych ustaleń. Nie ulegało przy tym wątpliwości, że wartość kapitału początkowego wnioskodawczyni przekłada się bezpośrednio na wysokość należnego jej świadczenia emerytalnego.

Wnioskodawczyni L. B. urodziła się (...), a zatem jej emerytura musiała zostać ustalona w oparciu zasady określone w art.26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U z 2023 r. , poz.1251)

W myśl wskazanego artykułu emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury,

zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

Zgodnie zaś z treścią art. 173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (ust.2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (ust.3).

Zgodnie art. 174 ust. 1 w/w ustawy, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Zgodnie z art. 174 ust. 2 wskazanej ustawy przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2 (ust. 2a).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (ust.3).

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe ponad wszelką wątpliwość wykazało , że w okresie od 1 czerwca 1987 r. do 31 marca 1991 r. L. B. była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w O. (...) w S. i okres ten został uwzględniony przy ustalaniu należnego jej kapitału początkowego , w tym został uwzględniony przy wyliczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru. W odniesieniu zaś do kwestii prowadzenia przez wnioskodawczynię działalności gospodarczej wskazać należy , że zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie , że należne składki z tego tytułu opłacała dopiero od dnia 1 kwietnia 1991 r.

W tym miejscu wskazać należy , że przy ustalaniu prawa do emerytury dla płatników składek zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki. Zasada ta ma również zastosowanie wobec ubezpieczonych zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenie społeczne za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność przed dniem 1 stycznia 1999 r. Stosownie do art. 5 ust.4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty dla:

- 1) płatników składek, zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
- 2) osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność

- nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tym okresie. Od zasady, że do stażu ubezpieczeniowego wlicza się okresy trwania obowiązku ubezpieczenia bez względu na fakt opłacenia składki, ustawodawca odstępuje w odniesieniu do osób zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenie społeczne, czyli w odniesieniu do osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących. Niezapłacenie składki, przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, powoduje nieuwzględnienie danego okresu w stażu ubezpieczeniowym. W orzecznictwie przyjmuje się,

że składką niezapłaconą jest składka niezapłacona faktycznie, a więc także w przypadku umorzenia należności (por. wyrok SN z dnia 15 kwietnia 2011 r. I UK 375/10 LEX nr 811834, wyrok SN z dnia 16 stycznia 2014 r. I UK 287/13 LEX nr 1498592) . Przyczyny, dla których składki na ubezpieczenie społeczne nie zostały opłacone przez przedsiębiorcę, nie mają znaczenia dla zakwalifikowania okresu prowadzenia działalności gospodarczej jako okresu składkowego. W sytuacji, kiedy wnioskodawczyni nie opłaciła składek na ubezpieczenia społeczne, za okres prowadzenia działalności gospodarczej, okresy te nie podlegają uwzględnieniu, jako okresy składkowe, przy ustalaniu wartości kapitału początkowego. Nadto, nie ulega wątpliwości , stosownie do wskazanych powyżej przepisów , że do ustalenia kapitału początkowego uwzględnia się, jedynie, okresy podlegania ubezpieczeniom przypadającym przed 1 stycznia 1999 r. Zauważyć, jednak, należy , że okresy prowadzenia przez wnioskodawczynię działalności, po 31 grudnia 1998 r. , za które opłaciła ona składkę , zostały jej uwzględnione przy wyliczaniu wysokości należnego jej świadczenia emerytalnego.

W tym miejscu wskazać należy , że nie jest obowiązkiem sądu, zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie , ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (**art. 232 k.p.c.**). Obowiązek przedstawienia dowodów, spoczywa na stronach (**art. 3 k.p.c.**), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (**art. 227 k.p.c.**) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) /por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996r., sygn. akt I CKU 45/96, opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76; wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 1998 r., sygn. II UKN 244/98, opubl. OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662/.

Sąd, rozpoznając spór prawny, musi zachować przymiot obiektywnego arbitra, nie , zaś , rzecznika interesów, strony postępowania . Nadto, nie ulega wątpliwości , że wnioskodawczyni, przystępując do sporu, winna była przedstawić wszystkie dowody, na poparcie swoich twierdzeń. Zgromadzona, zaś, w aktach ZUS, dokumentacja, nie potwierdza faktu opłacania przez wnioskodawczynię składek, w spornym okresie, tj. w związku z prowadzeniem działalności przed 1 kwietnia 1991 r.

Ponieważ wnioskodawczyni nie udowodniła okoliczności leżących u podstaw odwołania, na podstawie art. 477¹⁴§ 1 kpc, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

S.B.